

І. А. Селіванова,
*к.ю.н., доцент кафедри господарського права
НЮУ імені Ярослава Мудрого*

ПОВЕРНЕННЯ ДО ЗДОРОВОГО ГЛУЗДУ ЯК ТЕНДЕНЦІЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ТА КОМУНАЛЬНОГО СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ

Останні декілька років ми спостерігаємо значне поживлення законодавчої діяльності в сфері правового забезпечення господарської діяльності загалом, та державного, комунального секторів економіки, зокрема. При цьому, вдосконалення правил здійснення господарської діяльності здійснює, як правило, виходячи з засад доцільного спрощення та повернення до розумного глузду. Підтвердженням цієї тези є наступні факти.

1. 02.06.2016р до Господарського кодексу України [1] внесено революційні зміни щодо організації управління унітарними державними та комунальними підприємствами, які направлено на збільшення прозорості та ефективності діяльності таких підприємств. Так, в цих унітарних підприємствах з'явився такий орган корпоративного управління як наглядові ради, введено обов'язок оприлюднення інформації про діяльність таких підприємства, визначено поняття значних угод та угод з заінтересованістю, порядок укладання таких угод та відповідальність за його порушення.

Наглядова рада державного унітарного підприємства утворюється за рішенням суб'єкта управління об'єктами державної власності, що здійснює функції з управління підприємством. Цей орган обов'язково утворюється на державних унітарних підприємствах та в господарських товариствах, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, за наявності одного з таких критеріїв: а) вартість активів згідно з даними останньої річної

фінансової звітності перевищує 2 млрд грн; б) розмір чистого доходу такого державного унітарного підприємства або господарського товариства згідно з даними останньої річної фінансової звітності перевищує 1,5 млрд грн; в) розмір статутного капіталу новоутвореного державного унітарного підприємства, господарського товариства на дату його утворення перевищує 2 млрд грн; г) кількість акціонерів – власників простих акцій такого господарського товариства становить 10 або більше осіб [2]. Компетенція наглядової ради, її кількісний склад, порядок скликання, проведення засідання, прийняття рішень та інші питання внутрішньої організації діяльності наглядової ради визначаються в статуті підприємства та положенні про наглядову раду. Незалежні члени наглядової ради повинні становити більшість від її загального складу, вони обираються за конкурсом [3].

Річна фінансова звітність державного унітарного підприємства може підлягати обов'язковій перевірці незалежним аудитором. Критерії відбору незалежного аудитора та критерії віднесення державних унітарних підприємств до таких, фінансова звітність яких підлягає обов'язковій перевірці незалежним аудитором, визначаються Кабінетом Міністрів України залежно від балансової вартості активів державних унітарних підприємств.

Відповідно до вимог цього закону державне унітарне підприємство зобов'язане оприлюднювати інформацію про свою діяльність, крім випадків, встановлених законом, шляхом розміщення її на власній веб-сторінці (веб-сайті) або на офіційному веб-сайті суб'єкта управління об'єктами державної власності, що здійснює функції з управління підприємством, у строки та в порядку, визначені Кабінетом Міністрів України. Доступ до таких веб-сторінок та веб-сайтів є цілодобовим і безоплатним.

Обов'язковому оприлюдненню підлягає інформація, яка надає можливість зацікавленим особам, зокрема, громадським організаціям, аналізувати ефективність діяльності підприємства та управління ним. Зокрема, це – квартальна, річна фінансова звітність за останні три роки, аудиторські висновки щодо річної фінансової звітності за останні три роки, якщо аудит проводився, річні звіти наглядової ради та керівника державного унітарного підприємства,

структура, принципи формування і розмір винагороди керівника та членів наглядової ради державного унітарного підприємства, включаючи компенсаційні пакети і додаткові блага, які вони отримують (або на отримання яких мають право) під час виконання посадових обов'язків, а також у зв'язку із звільненням, відомості про договори, учасником яких є державне унітарне підприємство, інформація про які підлягає оприлюдненню відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів».

Відповідальність за оприлюднення та достовірність інформації несе керівник державного унітарного підприємства відповідно до законів України та умов укладеного з ним контракту».

2. 18 січня 2018 року був прийнятий Закон «Про приватизацію державного та комунального майна» [4], який кардинально змінює її процедуру. Нові правила приватизації максимально спрощують інвесторам отримання інформації про об'єкти, виставлені на продаж, а також участь в придбанні об'єкта, що їх цікавить.

До важливих змін приватизаційного законодавства, які ілюструють повернення до здорового глузду, слід віднести такі, як А) Уніфікація законодавства. Замість семи законів відносили в цій сфері тепер регулюються одним законом. Б) Спрощення класифікації об'єктів приватизації. Замість непрозорого і досить незрозумілого поділу об'єктів приватизації на групи (А.В.Г.Д.Е.Ж) за різними критеріями (вартість державного майна, кількість працюючих на підприємстві, вид майна, сфера використання майна та ін.) за новими правилами об'єкти приватизації розділяються всього на дві групи: об'єкти великої і малої приватизації. Порядок віднесення майна до об'єктів великої приватизації затверджує КМУ. Безпосередній перелік таких об'єктів визначає ФДМУ і затверджує КМУ. Все інше державне майно, яке підлягає приватизації і не увійшло до переліку об'єктів великої приватизації, – це об'єкти малої приватизації.

Завдяки такому підходу інвестор отримує чітке уявлення, до якої групи належить об'єкт державної власності, який його цікавить, та яким способом він буде продаватися. В) Спрощення способів приватизації. Замість великої кількості способів приватизації (тільки п'ять способів було – в базовому законі, інші – в спеціальних за-

конах) закон передбачає всього 2: аукціон (з умовами, без умов, зі зниженням стартової ціни, методом вивчення цінових пропозицій) та викуп. При цьому об'єкти малої приватизації продаються тільки через інтернет – аукціони, тобто абсолютно прозоро і доступно для всіх. Характерним для великої приватизації є продаж таких об'єктів через аукціон з умовами, які затверджуються КМУ. Г) В Законі закріплена кардинальна зміна підходу держави до захисту прав інвесторів. Для залучення іноземних і внутрішніх інвестицій в економіку країни, що є метою приватизації, держава, визнаючи недосконалість нашої судової та законодавчої системи, пропонує інвесторам новий засіб захисту їх прав – можливість підпорядкування приватизаційних договорів купівлі-продажу англійському праву і розгляд суперечок в зв'язку з такими договорами в міжнародному комерційному арбітражному суді

3. З квітня 2017 року [5, Прикінцеві та перехідні положення] в Україні запущена реформа медичного обслуговування, одним з напрямків якої є запуск масштабного процесу автономізації закладів охорони здоров'я (далі – ЗОЗ), тобто перетворення ЗОЗ – бюджетних установ у казенні або некомерційні комунальні підприємства. В результаті такого перетворення принципово, відповідно до здорового глузду, змінюються принципи діяльності ЗОЗів. З залежних установ, які діяли тільки в рамках бюджетного фінансування, а будь – яка ініціатива могла кваліфікуватись як порушення бюджетної дисципліни, вони перетворюються в самостійних суб'єктів, які мають створити управлінську команду, розробити свій фінансовий план та вчитися заробляти кошти шляхом підвищення кількості та якості наданих медичних послуг, ефективного господарювання.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності: Закон України 02.06.2016 р. № 1405-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1405-19/paran11#n11C>

2. Критерії, відповідно до яких утворення наглядової ради є обов'язковим на державних унітарних підприємствах та в господарських товариствах, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать дер-

жаві: пост. Кабінету Міністрів України від 10 берез. 2017 р. № 142. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D0%BF>

3. Порядок утворення, організації діяльності та ліквідації наглядової ради державного унітарного підприємства та її комітетів: пост. Кабінету Міністрів України від 10 берез. 2017 р. № 142. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D0%BF>

4. Про приватизацію державного та комунального майна: Закон України від 18.01.2018 р. № 2269-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2269-19>

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я: Закон України від 6 квіт. 2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2002-19>

М. В. Семенова,

*к. ю. н., науковий співробітник НДІ правового
забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України,
керуючий партнер ПП «Юридична фірма «Семенова и Партнери»*

А. А. Андрієнко,

*студентка 4 курсу, 6 групи
Слідчо-криміналістичного інституту
НЮУ імені Ярослава Мудрого*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТУРИСТИЧНИХ ОПЕРАТОРІВ ТА ТУРИСТИЧНИХ АГЕНТІВ У ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИНАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ ЗДІЙСНЕННЯМ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Відповідальність постачальника туристичних послуг посідає особливе місце у правовідносинах щодо надання туристичних послуг, оскільки саме інститут відповідальності стимулює до належного виконання договірних зобов'язань туроператором чи турагентом, забезпечує захист прав і законних інтересів туристів-споживачів, сприяє розвитку туризму. При цьому в регулюванні саме відповідного інституту виникають проблеми юридичного характеру. І од-